

Fröken Spöke räddar julen

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Boken handlar om Ebba och Ivar som är tvillingar och går i samma klass. Det är snart jullov och mamma berättar att morbror Nils inte kommer till julen. Ebba och Ivar blir besvikna. Vem ska nu vara tomte? På julafton är alla lite ledsna för de saknar morbror Nils. Plötsligt ser de någon som kommer flygande över hustaken med svart långt hår, röd luva och vitt skägg. Ebba och Ivar ser att det är Fröken Sparre men familjen tror att det är tomten. Fröken Sparre knackar på hos dem och får komma in. Plötsligt knackar det på dörren igen. Vem är det nu som kommer?

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (SV åk 4–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar, såväl med som utan digitala verktyg. (SV åk 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 1–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 1–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Tala och samtala i olika sammanhang.
- Läs, förstå och reflektera över olika texter.

BOKSAMTAL

Diskutera bokens titel: *Fröken Spöke räddar julen*. Vad tror du boken handlar om? Vilken genre tror eleverna att det handlar om? Hur kan vi veta det? Gör en VÖL-tabell tillsammans med eleverna utifrån bokens titel, sedan baksidestexten och er diskussion i klassen.

Vad vet vi?	Vad önskar vi veta?	Vad har vi lärt oss?

AKTIVT LYSSNANDE

Genom att läsa högt för varandra tränar eleverna på att lyssna aktivt. Låt dem läsa texten i grupper. En läser högt och de andra lyssnar och skriver var sin fråga om texten. Frågorna besvarar de tillsammans i gruppen efter läsningen. Sedan läser nästa person i gruppen och lyssnarna ställer en ny fråga om texten. Därefter fortsätter man på samma sätt.

SAMTAL/REFLEKTION EFTER LÄSNINGEN

Kortskrivning (ca 5 min): Varje elev skriver sina tankar om boken. Dessa tankar kan sedan användas som underlag för följande diskussion:

Vad är bra med boken?

Vad är mindre bra med boken?

Är det något i boken som du inte förstår?

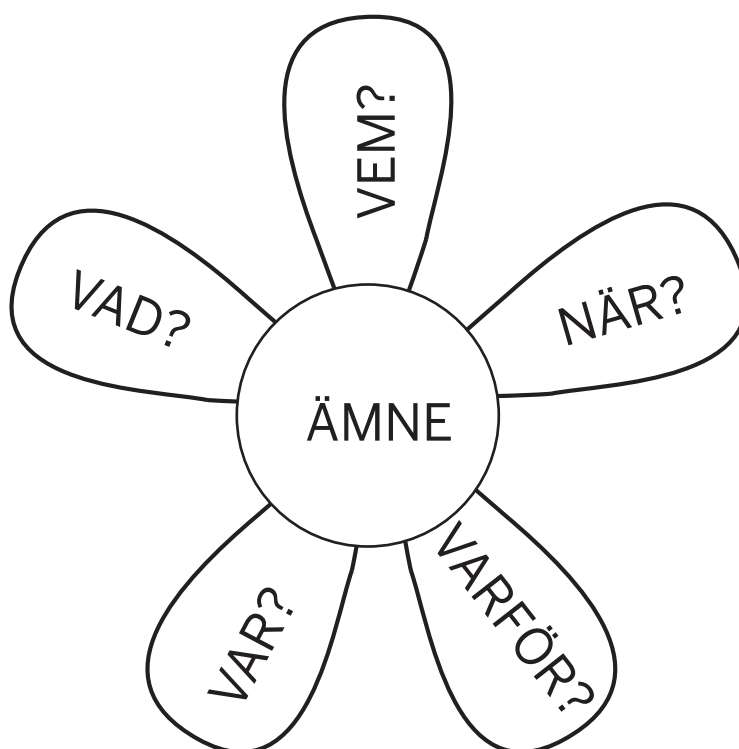
Välj ut de två–tre meningar ur boken som du gillar mest och läs dem högt för gruppen.

Beskriv Fröken Sparre. Vad får man veta om henne?

SAMMANFATTA TEXTEN

Låt eleverna arbeta enskilt eller i grupp. Ge dem var sitt A3-papper där de ritat upp en blomma. I blombladen skriver de in samma rubriker som nedan. Sedan diskuterar de svaren i gruppen. Ha sedan en gemensam diskussion kring deras svar.

"PAKETÖPPNARLEKEN"

Utrustning: Mössa, klumpiga vantar (gärna tumvantar) och tärning.

Gör i ordning ett par paket (exempelvis suddgummi, penna och anteckningsblock) och slå in dem extremt väl i flera lager papper med massor av tejp etc. Tärningen går runt bland eleverna och när någon slår en sexa tar hen på sig mössan och vantar, tar ett paket och börjar öppna det. Medan personen sliter med att få upp paketet går tärningen runt i en faslig fart. Nästa elev som får en sexa drar av den andra mössan och vantar och får nu fortsätta försöka öppna paketet med vantar och mössan på. Detta fortsätter tills paketet är HELT öppnat. Då tillfaller innehållet den som slutligen öppnat paketet. Därefter tar eleven av sig vantar och mössan och julklappsleken börjar om tills någon får en sexa, tar ett nytt paket från högen och försöker öppna med vantar och mössan på osv.

FACIT

Läsförståelse

1. Kola och knäck

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vilken dag var den sista dagen före jullovet?
Den sista dagen före jullovet var den 21 december.
2. Vem firade Ebba och Ivar jul med varje år?
Ebba och Ivar firade alltid jul med sin morbror och sin farfar.
3. Varför kommer inte morbror Nils och firar jul med dem?
Morbror Nils ska till Spanien med sin pojkvän och därför firar han inte jul med dem.
4. Vem gillar knäck?
Ebba gillar knäck.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

5. Varför såg Ivar besviken ut?
Ivar såg besviken ut för att de inte ska ha någon tomte.
6. Ungefär vilken tid på dagen är det när detta kapitel börjar?
Eget svar, men det är morgon och Ebba och Ivar är på väg till skolan. Klockan är kanske mellan 07.30 och 08.30.

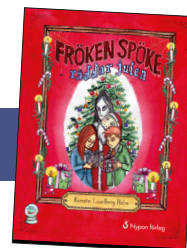
Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

7. Vad gillar du med julen eller jullovet? Finns det något du inte gillar med julen eller jullovet?
Eget svar.

2. Förr i tiden

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

8. Vem är Dennis?
Dennis är Ebba och Ivars lärare som är pappaledig.
9. Hur länge sedan är det som Fröken Sparre var barn?
Det är mer än hundra år sedan Fröken Sparre var barn.
10. Hurdan var tomten när Fröken Sparre var barn jämfört med nu?
När Fröken Sparre var barn hade tomten grå kläder och inte röda som nu. Tomten kom med häst och släde och inte med renar som nu.
11. Vad var det för väder när Ebba tittade ut genom fönstret?
Det regnade när Ebba tittar ut genom fönstret.

12. Hur många barn var det som satt runt Fröken Sparre när hon berättade?
Elva barn satt runt Fröken Sparre.

Fråga mellan raderna

Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

13. Vad är Fröken Sparres stora hemlighet?
Frökens Sparres stora hemlighet är att hon är ett spöke. Det är bara eleverna i klassen som vet om hennes hemlighet.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

14. Vad tror du menas med att Fröken Sparre berättade så bra att alla kunde se det som bilder inne i huvudet?
Eget svar.

3. Gubben på bänken

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

15. Ebba tyckte att det var något med gubben som sov på bänken som påminde om en tomte. Vad var det?
Det var hans grå luva och hans vita långa skägg som gjorde att han såg ut som en tomte, tyckte Ebba.
16. Vad ska Fröken Sparre göra på julen?
Fröken Sparre ska minnas julen, klappa katten och äta gröt.
17. Vem klev av bussen vid busshållplatsen?
Ebba och Ivars farfar klev av bussen vid busshållplatsen.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

18. Ungefär vid vilken tid på dagen träffade Ebba och Ivar sin farfar?
Eget svar, men det var när Ebba och Ivar var på väg hem från skolan, så någon gång på eftermiddagen.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

19. Varför tror du att gubben låg och sov på bänken?
Eget svar.
20. Vad tror du att Ebba och Ivars farfar har i de stora paketen?
Eget svar.

4. Klä granen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

21. Vad var det sista de satte i granen?
De sista de satte i granen var stjärnan.
22. Vad fanns kvar i lådan med pynt när de var klara med granen?
Det fanns en tomtemask och en röd luva i lådan med pynt.

23. Vad önskar Ebba när hon och Ivar ligger och pratar innan de ska sova?
Ebba önskar att Nils kunde komma till dem. Sen önskar hon att Nils får en bra jul i Spanien och att det blir snö hos Ebba och Ivar.
24. Vad fick pappa för idé?
Pappa tyckte att Ebba skulle vara tomte.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

25. Varför luktade masken lite som morbror Nils?
Masken luktade lite som morbror Nils eftersom han brukade ha den på sig när han var tomte.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

26. Vem skulle du vilja vara i boken och varför?
Eget svar.

5. Jul i källaren

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

27. Vad fick Fröken Sparre av Ebba och Ivar?
Fröken Sparre fick en ask med kola och knäck av Ebba och Ivar.
28. Hur hade Fröken Sparre pyntat källaren?
Det fanns bilder av tomtar och snö på väggarna och i taket hängde en stor stjärna. På ett skelett hände det glitter och kulor.
29. Vad bjöd Fröken Sparre på?
Fröken Sparre bjöd på pepparkakor.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

30. Vilket datum gick Ebba och Ivar till skolan?
Ebba och Ivar gick till skolan den 23 december.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

31. Varför tror du att katten sprang och gömde sig när Fröken Sparre spelade fiol?
Eget svar.

6. Julafton

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

32. Hur såg tomten ut, som kom flygande över hustaken?
Tomten hade långt svart hår, röd luva och vitt skägg.

33. Vem var det som kom flygande?
Det var Fröken Sparre som kom flygande.
34. Vad tyckte farfar var ovanligt med tomten?
Farfar tyckte att tomtens hår var ovanligt.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

35. Varför såg de vuxna lite ledsna ut?
De vuxna såg ledsna ut för de saknade Nils.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

36. Vad tror du att Feliz Navidad betyder?
Eget svar. (Det betyder God jul på spanska)

7. En extra gäst

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

37. Vad spelade Fröken Sparre på sin fiol?
Fröken Sparre spelade Råven raskar över isen på sin fiol.
38. Vad viskade Ebba till Ivar?
Ebba viskade till Ivar att det var gubben som sov på parkbänken som stod utanför deras dörr.
39. Varför kom gubben som sov på bänken hem till Ebba och Ivar?
Fröken Sparre bjöd hem gubben till Ebba och Ivar.

Frågor mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

40. Varför tror du att mamma, pappa och farfar bara stirrade på Fröken Sparre?
Eget svar.
41. Varför blev farfar yr?
Farfar blev yr för att han dansade mycket.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

42. Fröken Sparre kan flyga. Om du hade haft en superkraft, vad skulle det då vara och varför skulle du vilja ha just den superkraften?
Eget svar.

8. Grått och rött

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

43. Vem hann tacka ja till gröten innan Fröken Sparre sa ja?
Gubben med det vita skägget hann tacka ja innan Fröken Sparre sa ja.
44. Hur många fat gröt åt gubben?
Gubben åt tre stora fat med gröt.
45. Vad gjorde gubben med sitt långa skägg?
Gubben satte upp sitt långa skägg i en tofs som han lade över axeln.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

46. Varför tror du att de hade glömt julklapparna?
Eget svar.

Fråga bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

47. Varför tror du att detta kapitel heter *Grått och rött*?
Eget svar.

9. Den sista julklappen

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

48. Vad var det i de stora paketen till Ebba och Ivar från farfar?
Det var pulkor i de stora paketen.
49. Vem trodde Ebba hade lagt det sista lilla röda paketet under granen?
Ebba trodde att tomten hade lagt det sista lilla röda paketet under granen.
50. Vad hände när det började snöa i kulan?
När det började snöa i kulan började det snöa ute också.

Fråga mellan raderna

(Du måste tänka efter när du har läst texten. Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

51. Vem tror du att Rut och Hassan är?
Eget svar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge egna svar.)

52. Vilket betyg får boken av dig? 1 är sämst och 5 är bäst.
Eget svar.
53. Ställ en fråga om boken till författaren.
Eget svar.

Vilket ord saknas?

Ebba och Ivar tog på sig skorna för att gå till **skolan**.

Det var den **21 december** och sista dagen före jullovet.

När de kom till skolan var Fröken **Sparre** redan i klassrummet.

Hon är vikarie medan deras lärare Dennis är **pappaledig**.

Ebba såg ut genom fönstret. Det hade börjat **regna**. Hon suckade.

– Vad är det, Ebba? sa Fröken Sparre.

– Jag vill ha **snö**, sa Ebba.

Där på bänken låg en **gubbe** och sov. Han hade tidningar över sig som täcke och en påse som **kudde**.

Han hade långt, vitt **skägg** och en grå luva.

– Han ser nästan ut som en **tomte**, fnissade Ebba.

Över hustaken flög en tomte med långt, svart **hår**, röd luva och vitt skägg.

– Fröken **Sparre**, viskade Ebba.

– Hon **flyger**, viskade Ivar.

Just då knackade det på **dörren** igen.

– Vem kan det vara nu? sa mamma och öppnade.

Där ute stod en **gubbe** med grå kläder, grå luva och stort, vitt skägg.

Var gubben ... en riktig **tomte**?

Gissa julklappen

1. Den är rund. Den är vit. Den har prickar. Man använder den ute. Den är av plast.
Man kan sparka på den.

en fotboll

2. Den har dragkedja. Man har den på ryggen. Många har med en sådan till skolan.
Man kan ha saker i den.

en skolväska/en ryggsäck

3. Man kan äta den. Man kan även ha den som husdjur. Den andas i vatten. Många katter gillar den.

en fisk

4. Den är fyrkantig. Den har en ram. Den kan hänga på väggen. Du kan titta på den. Någon har målat den.

en tavla

5. Den finns i skogen. Under julen tar många in en sådan. Den kan stickas. Den står i en fot. Man klär den.

en julgran